

Riktlinjer för godkännande av enskild förskola/fritidshem och pedagogisk omsorg

Sedan flera år gäller som huvudprincip fri etableringsrätt inom bl.a. barnomsorgen. Detta är reglerat i skollagen och innebär en rätt till godkännande under förutsättning att vissa grundkrav uppfylls och att verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för barnen och eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av kommunen. En verksamhet som godkänts har också rätt till bidrag från kommunen.

Kommunen är inte huvudman för verksamheten och inte heller juridiskt ansvarig. Däremot har kommunen tillsynsansvaret vad gäller enskilda förskolor, fritidshem och bidragsberättigad pedagogisk omsorg.

Den 1 januari 2019 infördes ett krav i skollagen på att kommunen ska göra en ägar- och ledningsprövning i samband med ansökningar om godkännande om rätt till bidrag för fristående förskola, (2 kap. 5 § skollagen). Huvudmannen är även skyldig att registrera ändringar i ägar- och ledningsfunktioner som exempelvis vid byte av VD, ägare eller styrelsemedlemmar.

Rättslig reglering för enskilda förskolor och fritidshem

Rätten att bedriva enskild förskola eller fritidshem är reglerad i skollagen:

2 kap 5 § Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

- 1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,*
- 2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och*
- 3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.*

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § 1-4 bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

För att godkännande ska lämnas krävs därutöver att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

2 kap. 5 a § I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt 5 § andra stycket 1 och tredje stycket sammantaget avse

- 1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,*
- 2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,*
- 3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och*
- 4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten*

2 kap. 8 § Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

8 kap.18 § Varje fristående förskola ska vara öppen för alla barn som ska erbjudas förskola, om inte den kommun där förskoleenheten är belägen medger undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Skyldighet att anmäla förändringar

Skyldighet att anmäla förändring är reglerad i skollagen.

2 kap. 5 b § Enskilda huvudmän ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen.

Krav för godkännande

För att bli godkänd anordnare av enskild förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg krävs följande:

Verksamhet och kvalitet

- Verksamheten ska bedrivas enligt skollagen, Läroplan för förskolan, Allmänna råd för förskolan, Allmänna råd för fritidshem samt Allmänna råd för familjedaghem (pedagogisk omsorg).
- Kvalitetskraven är i grunden desamma som för motsvarande kommunal verksamhet.

Huvudmannen/utföraren

- Utföraren ska ha F-skattsedel.
- För juridiska personer ska aktuellt registreringsbevis och bolagsordning/stadgar finnas.
- Huvudmannen ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten
- Huvudmannen ska genom erfarenhet eller på annat sätt ha förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Huvudmannen ska dessutom ha kunskap om bland annat de arbetsrättsliga och

arbetsmiljörättsliga reglerna som gäller för verksamheten. Vidare krävs att denne kan uppvisa kunskap om de ekonomiska regelverk som styr huvudmannens associationsform.

Kravet på företrädarnas lämplighet

- Företrädarna ska kunna uppvisa att någon ekonomisk misskötsamhet inte har förelegat som kan medföra att kommunen anser att de inte är lämpliga att bedriva verksamheten
- Företrädarna har inte blivit dömda för några brott som medför att de av kommunen inte kan anses vara lämpliga att bedriva verksamheten (Kommunen har rätt att med stöd av 16 b § förordning om belastningsregister begära in vissa uppgifter om brott ur belastningsregistret)

Personal

- I förskola och fritidshem ska det finnas personal i sådan omfattning och med sådan pedagogisk utbildning och erfarenhet att personalen kan tillgodose barnets behov av omvårdnad och pedagogisk verksamhet.
- Den som bedriver pedagogisk omsorg bör ha förskolläro- eller annan lämplig utbildning eller erfarenhet.
- Huvudmannen är arbetsgivare för personalen och svarar för att anställningsvillkor och arbetsmiljövillkor uppfylls enligt gällande lagstiftning.
- All personal ska ha kännedom om tystnadsplikten enligt skollagen samt anmälningsplikten enligt socialtjänstlagen.

Lokaler

- Lokaler och utemiljö ska vara anpassade till verksamheten och godkända för sitt ändamål av berörda myndigheter (Bygglov, Brandskydd, Miljö- och hälsa).
- Huvudmannen ansvarar för att inom- och utomhusmiljön är barnsäkert utformad.
- Pedagogisk omsorg bedrivs i den egna bostaden och den ska godkännas av ansvarig handläggare. Hänsyn ska tas till barnets behov av ytor för lek, avkoppling och en god arbetsmiljö.

Placering av barn

- Verksamheten ska i princip vara öppen för alla barn. Vissa undantag kan dock göras (8 kap. 18 § skollagen).
- Verksamheten ska vara tillgänglig hela året, dagtid måndag – fredag. Öppettiderna ska vara anpassade efter föräldrarnas behov och kunna erbjudas mellan kl. 06.30 och 18.30.

Bidrag och avgifter

- Avgifter tas ut inom ramen för Olofström kommuns barnomsorgstaxa. Anmälning, kö- eller registreringsavgifter får inte tas ut.
- Enskilda förskolor/fritidshem och pedagogisk omsorg har rätt till bidrag på samma grunder som kommunen tillämpar för sin egen verksamhet.
- I enskild pedagogisk omsorg kan man få bidrag för egna barn. Bidrag får dock inte lämnas för fler egna barn än det antal andra barn som tagits emot, (25 kap 11 § skollagen). Barnets schema är underlag för redovisning och utbetalning.

Försäkringar

- Samtliga barn omfattas av Olofströms kommuns olycksfallsförsäkring
- Huvudmannen ska teckna en ansvarsförsäkring för personalen.

Godkännande och avslut av verksamheten

- Godkännande får inte överlåtas till annan fysisk eller juridisk person.
- Om verksamheten helt eller delvis flyttas ska nytt godkännande sökas. Detsamma gäller om verksamheten ändras i omfattning eller på annat sätt.
- Anordnaren ska skriftligen begära att godkännandet återkallas om de önskar avsluta sin verksamhet. Begäran ska lämnas minst sex månader innan verksamheten upphör.

Tillsyn och dokumentation

Enskilda förskolor och fritidshem ska årligen upprätta en ekonomisk årsredovisning samt en verksamhetsberättelse.

All enskild barnomsorg står under tillsyn av kommunen. Kommunen har rätt att inspektera verksamheten, inhämta upplysningar och ta del av de handlingar som behövs.

Utbildningsnämnden kan också återkalla ett godkännande.

Ansökan

Ansökan görs till Olofströms kommun, Utbildningsnämnden. Kommunen prövar ansökan om godkännande och lämnar beslut. Beslutet kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Avgift

Det är avgiftsfritt för den som ansöker om godkännande att starta fristående förskola eller fritidshem genom nyetablering av en fristående enhet eller godkännande av en ny huvudman för en befintlig enhet.

Utbildningsförvaltningen

Dnr

Ingen avgift tas ut vid ansökan av befintlig huvudman om utökning av befintlig verksamhet vid en enhet.

Riktlinjerna är beslutade i Utbildningsnämnden § 77/2021-09-20 och i Kommunfullmäktige § 136/2021-11-29